

Методология и процедура за избор на целеви библиотеки - етап 2009 г.

За етап 2009 г. бяха подадени **кандидатури от 840 библиотеки/245 общини**. Изборът на целеви библиотеки за етап 2009 г. се основава на:

- I. Съобразяване с водещите принципи на програмата
- II. Точкова оценка на кандидатстващата библиотека
- III. Проверка за покриване на задължителните изисквания за включване
- IV. Прилагане на стратегически съображения
- V. Поетапно съставяне на проекто-списъци с целеви библиотеки по общини и по административни области, завършващо с общ проекто-списък, утвърден от управителния съвет на програмата.

I. Водещи принципи на програмата

- ⇒ Включване на максимален брой библиотеки от територията на цялата страна
- ⇒ Стремез да бъдат обхванати различни типове населени места
- ⇒ Баланс между стремеза за по-голям брой обслужвано население от една страна и посрещане потребностите на по-малките населени места, от друга
- ⇒ Балансирано географско покритие
- ⇒ Предложенията за целеви библиотеки идват от местното (общинско) ниво

II. Точкова оценка на кандидатурите

Точковата оценка на кандидатурите за етап 2009 е извършена според методика, представена и одобрена на среща на Работната група по програмата на 31 август 2009 година. Всяка библиотека получава точки въз основа на представената информация във формуляра за кандидатстване. Точкуват се две групи показатели:

Група 1. Показатели, основани на библиотечната статистика и дейността на библиотеката

Оценяват се изпълнението на основните функции на библиотеката и мястото ѝ в общността въз основа на попълнения формуляр. Оценяват се показатели като читаемост, обхватност, посещаемост, набавени библиотечни, материали, както и работа по проекти и обществени кампании. Препоръчителният точков праг по Група 1 за включване в програмата на етап 2009 г. е 120.

Група 2. Демографски и социално-икономически показатели

Оценява се потенциалът на библиотеката да обхване ефективно по-голям брой население с оглед на стратегическите съображения за избор на целеви библиотеки. Данните се взимат от националната статистика. В тази група се включват следните показатели:

- брой на населението;

- категория на населеното място, в което се намира библиотеката (съгласно категоризацията на МРРБ), която показва най-общо степента на развитие на населеното място;
- възрастова структура на населението в населеното място (дял на лицата над трудоспособна възраст от цялото население, по данни на ГРАО)
- наличие на училище/училища.

Набраните точки по Група 1 и по Група 2 се разглеждат отделно. Точките по Група 1 формират първоначалното класиране на библиотеките по общини. Точките по Група 2 се вземат предвид при изготвяне на проектосписъци с целеви библиотеки по административни области и на общ проектосписък от целеви библиотеки за територията на цялата страна.

III. Задължителни изисквания за включване

- ⇒ Ремонтирани зали и сервизни помещения за посетители
- ⇒ Отопление / климатизация / вентилация – в зависимост от помещенията и климата на населеното място
- ⇒ Бюра и столове според заявления брой работни места за посетители
- ⇒ Интернет връзка с минимален капацитет 512 КБ /с.

IV. Стратегически съображения за етап 2009 г.

- ⇒ Приоритетно включване на 27-те регионални библиотеки, при условие че покриват задължителните изисквания
- ⇒ Приоритетно включване на библиотеки от ИКТ Пакет 2 (вж. подробно описание на стр. 4), за които се предвижда да действат и като обучителни бази
- ⇒ С изключение на 27-те областни града, да не се допуска участие на повече от една библиотека от едно и също населено място
- ⇒ Анализ на демографските данни/тенденции (точкова оценка по Група 2) с оглед потенциала на библиотеката да обхване по-голям брой население

V. Съставяне на проектосписък, утвърден от управителния съвет на програмата

Съставянето на проектосписъка протече през следните етапи:

1. Независими експерти анализираха кандидатурите и дадоха за всяка библиотека точкова оценка по Група 1 и точкова оценка по Група 2.
2. Съвместно със Звеното за управление на програмата (ЗУП) експертите изготвиха проектосписъци по общини, като подредиха в низходящ ред библиотеките според получените точки по Група 1.
3. Проектосписъците по общини, подредени съгласно методиката за точкова оценка, бяха изпратени на регионалните координатори¹ за преглед и отразяване на мнения. Прегледът и мненията имаха за цел да проверят:
 - адекватността на точкуването на кандидатурите по приетата методика;
 - степента на изпълнение на задължителните условия.

¹ Програмата има 28 регионални координатори, по един за всяка административна област на страната.

4. С цел уточняване на разнопосочни данни и проверка на изпълнението на задължителните изисквания, ЗУП извърши посещения на място в 34 библиотеки и проведе телефонни проверки на още 20.
5. На 10 и 11 септември 2009 година ЗУП организира среща с регионалните координатори в София. Изготвени бяха проекто-списъци за всяка административна област, съобразени с водещите принципи, задължителните изисквания и стратегическите съображения при избора на целеви библиотеки за етап 2009 г. С оглед на водещите принципи на програмата проекто-списъците бяха разширени с кандидатури на библиотеки с точкова оценка под 120, които са готови и работещи.
6. Работната група по програмата обсъди проекто-списъка с целеви библиотеки за етап 2009 г. на свои срещи на 16 септември и 24 септември 2009 г.
7. Проектосписъкът с целеви библиотеки за етап 2009 г. подлежи на одобрение от Управителния съвет на програмата.
8. Включването на една библиотека като целева става след гласуване на решение на общинския съвет за дългосрочна подкрепа на библиотеката и за подписване на споразумение за сътрудничество по програмата между Министерство на културата, ПРООН, съответната община и съответното читалище/библиотека. Съответната библиотека се счита за фактически включена в програмата след подписване на споразумението за сътрудничество. Подписването на споразуменията за сътрудничество е планирано за периода октомври – декември 2009 г.

Проектосписък на целеви библиотеки - етап 2009 г.

Отчитайки водещите принципи на програмата, точковата оценка, задължителните изисквания и стратегическите съображения за етап 2009 г., ЗУП предлага проектосписък със следното разпределение:

- **455** библиотеки, препоръчани за включване на етап 2009 г.
- **63** библиотеки, които са резерви за етап 2009 г.
- **322** библиотеки, които не са препоръчани за етап 2009 г.

Група **препоръчани за етап 2009** включва:

- Всички регионални библиотеки;
- Библиотеки, които след прилагане на точковата оценка по Група 1 са препоръчани като целеви, спазвайки правилото „една библиотека в една община” и са обсъдени с регионалните координатори;
- Библиотеки, които след точкуване са препоръчани за включване в целевия списък като допълнителна библиотека в общината поради високата им точкова оценка и са обсъдени с регионалните координатори;
- Библиотеки, които са предложени за включване с обосновка от регионалните координатори. Част от тези библиотеки имат точкова оценка под 120 поради проблеми във воденето на библиотечната статистика, но са препоръчани като добре работещи.

Група **резерви за етап 2009** включва библиотеки, които са готови за включване на етап 2009, но след обсъждане с Работната група по програмата и прилагане на водещите принципи и стратегическите съображения са определени като резерви поради:

1. малобройно население и/или ниска точкова оценка по Група 2 от методиката;
2. натрупване на повече библиотеки в една община.

В групата библиотеки, които **не са препоръчани за етап 2009**, влизат:

- библиотеки, които според информацията от формуляра за кандидатстване, регионалните координатори и извършените от ЗУП проверки не покриват изцяло задължителните изисквания към месец септември 2009 година;
- библиотеки с ниска оценка по Група 1 – средният бал за тези библиотеки е 101,26 точки при препоръчителен праг 120;
- библиотеки, които отговарят на изискванията според формуляра за кандидатстване, но не съответстват напълно на водещите принципи и стратегическите съображения за етап 2009 (балансирано географско разпределение и потенциал на библиотеката да обхване по-голям брой население).

Справка за разпределение на подадените кандидатури за етап 2009 г. по области

ОБЛАСТ		Кандидатствали библиотеки	Препоръчани библиотеки за етап 2009	Резерви за етап 2009	Библиотеки, които не са препоръчани за етап 2009	% кандидатури, препоръчани за етап 2009
1	Благоевград	52	20	3	29	38%
2	Бургас	33	20	0	13	61%
3	Варна	28	20	3	5	71%
4	Велико Търново	41	20	5	16	49%
5	Видин	22	15	1	6	68%
6	Враца	42	23	3	16	55%
7	Габрово	10	9	1	0	90%
8	Добрич	28	10	3	15	36%
9	Кърджали	19	12	0	7	63%
10	Кюстендил	18	8	0	10	44%
11	Ловеч	28	18	2	8	64%
12	Монтана	41	15	4	22	37%
13	Пазарджик	40	21	5	14	53%
14	Перник	16	9	1	6	56%
15	Плевен	55	19	1	35	35%
16	Пловдив	35	27	2	6	77%
17	Разград	21	14	5	2	67%
18	Русе	34	19	6	9	56%

ОБЛАСТ		Кандидатствали библиотеки	Препоръчани библиотеки за етап 2009	Резерви за етап 2009	Библиотеки, които не са препоръчани за етап 2009	% кандидатури, препоръчани за етап 2009
19	Силистра	36	14	6	16	39%
20	Сливен	15	15	0	0	100%
21	Смолян	38	18	3	17	47%
22	София град	11	10	0	1	91%
23	София област	43	27	0	16	63%
24	Стара Загора	45	19	1	25	42%
25	Търговище	15	7	2	6	47%
26	Хасково	18	11	3	4	61%
27	Шумен	33	20	1	12	61%
28	Ямбол	23	15	2	6	65%
	ОБЩО	840	455	63	322	54%

В таблицата по-долу е описано предвиденото ИКТ оборудване (т.нар. ИКТ пакет) според типа библиотека.

ИКТ Пакет	Тип библиотека	Оборудване
1	Регионални библиотеки, за които се предвижда да действат и като организационни звена и обучителни бази по програмата	10 работни станции за потребители 5 работни станции за библиотекари 10 работни станции за обучителна зала периферни устройства*
2	Читалищни и общински библиотеки в селища с над 5000 жители и налична площ минимум 36 кв.м. Предвижда се да действат и като обучителни бази по програмата	12 работни станции за потребители 2 работни станции за библиотекари периферни устройства
3	Читалищни библиотеки в селища между 2 000 и 5 000 жители и налична площ минимум 24 кв.м.	7 работни станции за потребители 1 работна станция за библиотекар периферни устройства
4	Читалищни библиотеки в селища между 1000 и 2000 жители и площ минимум 18 кв.м.	5 работни станции за потребители 1 работна станция за библиотекар периферни устройства
5	Читалищни библиотеки в селища под 1000 жители и налична площ минимум 12 кв.м.	3 работни станции за потребители 1 работна станция за библиотекар периферни устройства
6	Библиотеки с налична площ 6 -11 кв.м., независимо от размера на населеното място	2 работни станции за потребители 1 работна станция за библиотекар периферни устройства

* Периферни устройства са принтери, копирна техника, скенери, мултимедия и др.